

**Vypořádání připomínek
(6.5 Průřezová témata)**

Martina Tóthová

1. Okruh připomínek 1: Nejasné vymezení postavení průřezových témat	1
Shrnutí připomínek	1
Vypořádání	2
2. Okruh připomínek 2: Očekávané výstupy a jejich formulace	2
Shrnutí připomínek	2
Vypořádání	2
3. Okruh připomínek 3: Výběr průřezových témat	2
Shrnutí připomínek	2
Vypořádání	2
4. Okruh připomínek 4: Průnik kompetencí a průřezových témat	3
Shrnutí připomínek	3
Vypořádání	3
5. Okruh připomínek 5: Časová dotace pro průřezová témata	3
Shrnutí připomínek	3
Vypořádání	3
6. Okruh připomínek 6: Implementace	3
Shrnutí připomínek	3
7. Okruh připomínek 7: Hodnocení a ověřování PT	4
Shrnutí připomínek	4
Vypořádání	4
8. Okruh připomínek 8: Časová dotace	4
Shrnutí připomínek	4
Vypořádání	4
9. Okruh připomínek 9: Textace	4
Připomínky:	4
10. Okruh připomínek 10: Souhlasné připomínky	5
Shrnutí připomínek	5

1. Okruh připomínek 1: Nejasné vymezení postavení průřezových témat

Shrnutí připomínek

Připomínky se týkaly zejména toho, jaké postavení průřezová témata do budoucna budou mít. Zda jsou průřezová témata závazná nebo doporučená a zda jsou nástrojem

aktualizace, mezipředmětovosti nebo něčeho jiného. V souvislosti s jejich postavením se objevily připomínky, které se týkaly pregraduální přípravy učitelů.

Vypořádání

Souhlasíme s tím, že je třeba lépe popsat postavení průřezových témat. Vycházíme z obrázku č. 4, který jsme použili i pro vysvětlení průřezových témat. Do kapitoly 6.5 je doplněn vztah průřezových témat, klíčových kompetencí a vzdělávacích oblastí/oborů.

2. Okruh připomínek 2: Očekávané výstupy a jejich formulace

Shrnutí připomínek

Připomínky vztažené k nově zaváděným očekávaným výstupům i v rámci průřezových témat se týkaly zejména požadavku po jejich příkladu a začlenění dovednostních a kognitivních výstupů.

Připomínky se týkaly také rizika ve formulaci v podobě očekávaných výstupů. Důvodem bylo, že hrozí, že budou vnímána jako povinný vzdělávací obsah.

Vypořádání

Ponecháno, jak je. Průřezová témata je i nyní povinné naplňovat. Nejsou však jasné očekávané výstupy, proto jsme na základě zjištění z workshopů stanovení očekávaných výstupů deklarovali.

Konkrétní příklady průřezových témat uváděny v Hlavních směrech nebudou, neboť nechceme veřejnost mást příkladem, který se v budoucím RVP ZV nemusí objevit. Jejich podoba je v kapitole po úpravě však konkrétněji specifikována (včetně začlenění dovednostních výstupů).

3. Okruh připomínek 3: Výběr průřezových témat

Shrnutí připomínek

Výběr průřezových témat byl připomínkován zejména požadavky na ponechání konkrétního průřezového tématu (např. Výchova demokratického občana, Mediální výchova), případně ponechání průřezových témat v původní šíři aktuálně platného RVP ZV. Dále byl považován za příliš obecný.

Dále byla komentována jednotlivá témata:

- K žákovi (např. zařazení sexuální výchovy nebo jiných preventivních témat)
- Ke společnosti (např. požadavek na zařazení fungování i v nedemokratickém světě)
- Ke světu (např. málo akcentovaná udržitelnost).

Připomínky se týkaly také procesu práce na průřezových tématech, na nichž by nemělo být pracováno izolovaně, ale integrovaně.

Vypořádání

Expertní panel se shodl nezpracovávat požadavky na zařazení konkrétních průřezových témat. Důvody pro jejich nezařazení jsou:

- Schválená Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, která hovořila o úplné integraci;
- Workshop, na kterém jsme se s učitelskou veřejností shodli, že je třeba některá témata zachovat;
- Souhlasné připomínky vztažené k této kapitole;
- Obecnost navrhovaných témat, jejichž obsah bude stanoven až na úrovni odborníků na NPI (bude tedy možno diskutovat).

Expertní panel se rozhodl průřezová témata v Hlavních směrech nekonkretizovat, neboť považujeme za důležité tyto aspekty a jejich konkrétní obsah by měl být diskutován s odborníky.

Do podkapitoly Specifikace zadání pro NPI byl doplněn procesní bod se zhodnocením stávajících PT a integrovaným přemýšlením všech pracovních skupin)

4. Okruh připomínek 4: Průnik kompetencí a průřezových témat

Shrnutí připomínek

Velké množství připomínek se týkalo vztahu klíčových kompetencí a gramotností. Konkrétně se připomínky týkaly toho, že jsou průřezová témata zdánlivě stejná jako náplň klíčových kompetencí. V souvislosti s tím bylo upozorňováno i na proces (nejprve by měly být konkrétněji specifikovány klíčové kompetence a následně by mělo dojít ke specifikaci průřezových témat). Nejkonkrétnější připomínky potom popisovaly, že by průřezová témata měla obsahovat konkrétně znalosti, dovednosti a postoje obsažené v klíčových kompetencích.

Vypořádání

V dokumentu Hlavní směry bylo lépe popsáno, co průřezová témata představují.

Z komentářů zaslaných prostřednictvím formuláře jasně vyplývá, že není jasný jejich vztah s klíčovými kompetencemi. Průřezová témata by měla naplňovat dovednostní a postojovou složku klíčových kompetencí. V dokumentu bylo v rámci úprav jasně vymezeno, že klíčové kompetence jsou cílem, ke kterému je směřováno a vzdělávací oblasti a průřezová témata prostředkem, kterými jsou naplňovány. Proto je možné (ba dokonce žádoucí), že se některé části kopírují.

5. Okruh připomínek 5: Časová dotace pro průřezová témata

Shrnutí připomínek

Řada podnětů se týkala potřeby vyčlenit časovou dotaci pro průřezová témata (alespoň ve formě ukázky potřebných hodin pro jejich realizaci), spolu s metodikou jejich zařazování. Zároveň se požadavků po jasném zakotvení ve využití disponibilních hodin.

Vypořádání

Z hlediska časové dotace zůstává dokument beze změny. Konkrétní ukázky práce s průřezovými tématy jsou v podkapitole zadání pro NPI, kde je popsáno, že podpůrné materiály mají vznikat. Využití disponibilních hodin pro průřezová témata je popsáno v kapitole Rámcový učební plán. Orientační časová dotace bude ukázána v rámci modelových ŠVP.

6. Okruh připomínek 6: Implementace

Shrnutí připomínek

Připomínky vztahující se k implementaci se týkaly toho, že učitelé budou přejímat připravené úlohy/podporu, čímž se ztratí jejich kreativita. Podněty také směřovaly k velkému množství práce učitelů při revizi. Nebo k jejich vzdělávání. Konkrétní připomínky pak odkazovaly na práci Václavíka (2015) a její využití v další práci NPI.

Vypořádání

Ponecháno, jak je. Z hlediska ukázky ukázky zařazení výukových celků nebo tvorby učebních materiálů vnímáme tuto podporu jako základní. Souhlasíme, že celková revize a změna ve školství bude stát mnoho úsilí nejen učitele, ale všechny, kdo se na ni udou podílet. I proto je v rámci revize zmiňovaná velká podpora, např. v podobě učebních materiálů. Neznamená to omezení kreativity učitelů, pouze inspiraci v případě, že by ji potřebovali. Svoboda učitelů v materiálech, formách i metodách zůstává zachována.

Václavík (2015) je v textu zmíněn, na těchto konkrétních bodech vycházejících z kvalitativní studie jsme se v panelu neshodli, proto je zde neuvádíme a ponecháváme na pracovních skupinách.

7. Okruh připomínek 7: Hodnocení a ověřování PT

Shrnutí připomínek

Připomínky k hodnocení průřezových témat popisovaly, že není jasně stanoveno v uzlových bodech, i proto se dotazy týkaly jejich hodnocení.

Vypořádání

Do dokumentu bylo doplněno hodnocení PT (v rámci ŠVP). Považujeme za důležité zdůraznit, že součástí ověřování v uzlových bodech PT ze své podstaty budou, neboť svou podstatou naplňují klíčové kompetence, viz také řešení okruhu 4 a 1.

8. Okruh připomínek 8: Časová dotace

Shrnutí připomínek

Připomínky se týkaly potřeby stanovení časové dotace pro průřezová témata.

Vypořádání

Ponecháno, jak je. Změnu z hlediska časové dotace neplánujeme. Počítáme však s tím, že modelové ŠVP budou sloužit jako inspirace pro školy, které ji budou chtít využít i v tomto ohledu.

9. Okruh připomínek 9: Textace

Připomínky:

V této části zmiňujeme stručně jednotlivé připomínky, ke kterým rovnou přiřazujeme vypořádání.

- „Str. 59, řádek 18: nebylo spíš myšleno: příliš vysoký počet kompetencí dosažitelných pouze skrze průřezová témata?“
  - Vypořádání:
    - Necháváme v původní verzi. Citace brána přímo ze zdroje – příliš vysoký počet průřezových témat a kompetencí.
- Str. 60, ř. 1 VÚP, 2011 nemohlo být reakcí na (Maršák a kol., 2011; Tupý, 2019) (i řádek 14 - zde explicitně, že se jedná o starší o publikaci).
  - Vypořádání:
    - Citace Tupého, 2019 z této části odstraněna, formulace upravena.
- Str. 59, řádek 11: „osobního zdraví, péče o životní prostředí včetně vystavěného prostředí a dovedností v oblasti podnikání a aktivního zapojení občana do společnosti“ **doplnit „včetně vystavěného prostředí“**
  - Vypořádání:
    - Doplněno jinam (viz poslední připomínka z textačních připomínek). Ve zmiňovaném úseku byl k textaci využit zdroj. Ten byl prohledán, ale explicitně zmíněno vystavěné prostředí ve zdroji není zmíněno.

- str. 60, řádek 16 „aktivní zapojení občana do společnosti, péče o životní prostředí včetně vystavěného prostředí), stále.
  - Vypořádání
    - Stejný případ, viz vypořádání výše.
- str. 61, řádek 24: „vnitřní síla, kreativita, kritické myšlení apod.“ doplnit „kreativita, kritické myšlení“
  - Vypořádání
    - Ponecháno, jak je. K výpisu byla využita definice wellbeingu dle Partnerství pro vzdělávání 2030+, kde se konkrétně kritické myšlení a kreativita nevyskytuje.
- Str. 61, řádek 27: „...v demokratické společnosti, týmová spolupráce, schopnost prezentace názoru, schopnost posouzení jiných názorů, schopnost diskuse, vlastenectví i vnímání kulturních odlišností.“
  - Vypořádání
    - Ponecháno, jak je. Schopnost diskuse, posouzení dalších názorů i jeho prezentace považujeme za základ fungování v demokratické společnosti. V ostatních částech do takto konkrétních příkladů nezacházíme. Neznamená to však, že s tímto obsahem nesouhlasíme.
- Str. 61, řádek 28 „k okolnímu světu“ Doplnit k okolnímu.
  - Vypořádání
    - Ponecháno, jak je. Nevnímáme potřebu specifikace světa jako okolního. Po diskuzi považujeme tuto informaci za jednoznačnou společně s komentářem pod názvem tématu.
- Str. 62, řádek 7 na fyzické zdraví žáků, ale i zdraví psychické a sociální
  - Vypořádání
    - Doplněno.
- Str. 61, řádek 30: Doplnit na konec textu na str. 61 řádku 30 novou větu: „Rozvíjí vztah k místu a podporuje vnímání kvality prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje.“
  - Vypořádání
    - Doplněno, přidáno také vystavěné prostředí.

10. Okruh připomínek 10: Souhlasné připomínky

Shrnutí připomínek

Děkujeme za množství souhlasných připomínek k průřezovým tématům, tyto jsme pročetli a byly pro nás také cenným ukazatelem postoje veřejnosti.